

Paljude kannatanutega reisirongiõnnetusest või suure looduskeskkonna kahjuga õnnetusest ohtlikke aineid vedava rongiga põhjustatud hädaolukorra lahendamise plaan

1. Sissejuhatus

Paljude kannatanutega reisirongiõnnetuse või suure looduskeskkonna kahjuga õnnetuseohtlikke aineid vedava rongiga hädaolukorra lahendamise plaan (edaspidi *plaan*) sätestab hädaolukorra lahendamise korralduse rongiõnnetuse korral.

2. Peamiste plaani rakendusala seotud mõistete seletused

2.1 Paljude kannatanutega reisirongiõnnetust või suure looduskeskkonna kahjuga õnnetust ohtlikke aineid vedava rongiga käsitletakse hädaolukorrana, kui õnnetuse tagajärjel võib ohtu sattuda paljude inimeste elu või tervis ning tekib suur kahju varale või keskkonnale ning tõsiseid ja ulatuslikke tagajärgi elutähtsa teenuse toimepidevuses ning mille lahendamiseks on vajalik mitme asutuse või nende kaasatud isikute kiire kooskõlastatud tegevus.

2.2 Hädaolukorra lahendamine käesoleva plaani mõistes hõlmab tegevusi, mille eesmärk on esmajärjekorras tõrjuda ja kõrvaldada rongiõnnetusest tingitud ohtu inimeste elule või tervisele ning leevendada rongiõnnetusest põhjustatud tagajärgi inimeste elule või tervisele või keskkonnale ning taastada elutähtsate teenuste toimimine.

2.3 Päästesündmus on ootamatu olukord, mis vahetult ohustab füüsiliste või keemiliste protsesside kaudu inimese elu, tervist, vara või keskkonda tulekahju, loodusõnnetuse, plahvatus, liiklusõnnetuse, keskkonna reostuse või muu sarnase olukorra korral. Rongiõnnetus on käsitletav päästesündmusena.

2.4 Päästetöö on päästesündmuse toimumisel, ohu tõrjumisel ja kõrvaldamisel ning päästesündmuse tagajärgede leevendamisel viivitamata rakendatavad, vältimatud ja edasilükkamatud tegevused.

2.5 Keeluala on eluohtlik ala, kus viibivale inimesele antakse korraldus alalt väljumiseks ning kuhu sisenemine on keelatud.

2.6 Ohuala on eluohtlik ala, kus viibiv inimene päästetakse või evakueeritakse ning kuhu võib siseneda vaid asjakohast väljaõpet omav ja kaitsemeetmeid kasutav inimene päästetöö juhi antud ülesande täitmiseks.

2.7 Turvaala on ala, kus viibiv inimene evakueeritakse või antakse korraldus varjumiseks ning kuhu lubatakse ainult päästetööga otseselt seotud inimesed ja päästetöö juhi lubatud inimesed ja tehnika.

2.8 Hoiatusala on ala, kus viibivat inimest teavitatakse ja hoiatatakse päästesündmuse mõjudest ning kust ta vajaduse korral evakueeritakse.

2.9 **Sündmuskoht** on keelu-, ohu- ja turvaalast koosnev päästetöö juhi poolt määratud ala, kus võivad viibida vaid päästetööga otseselt seotud inimesed ja päästetöö juhi lubatud inimesed ja tehnika, kus paiknevad kannatanud ja asitõendid ning esinevad sündmusest põhjustatud kahjustused.

2.10 **Evakueerimine** on elanike ja vara ajutine ümberpaigutamine kohta, kus ei ole vahetult ohus inimeste elu või tervis.

3. Hädaolukorra lahendamise korraldus

3.1 Rongiõnnetuse korral juhib hädaolukorra lahendamist Päästeamet või päästekeskus (edaspidi koos nimetades *päästeasutus*). Päästeasutusel on õigus kaasata hädaolukorra lahendamisele asutusi ja isikuid, arvestades nende asutuste ja isikute pädevust ning volitusi. Juhul, kui hädaolukorraga kaasneb maapinna, siseveekogu või põhjavee ulatuslik reostus, siis toimub selle lahendamine lähtudes maapinna, siseveekogu või põhjavee hädaolukorra lahendamise plaanist.

3.2 Vabariigi Valitsuse kriisikomisjon, regionaalne kriisikomisjon ja kohaliku omavalitsuse kriisikomisjon abistavad vajadusel oma tegevuspiirkonnas päästeasutust hädaolukorra lahendamisel.

4. Hädaolukorra lahendamise juhtimisstruktuur

4.1 Päästeasutus moodustab juhtimisstruktuuri hädaolukorra lahendamise juhtimise korraldamiseks sõltuvalt hädaolukorra olemasolevate või võimalike tagajärgede ulatusest:

4.1.1 sündmuskohal;

4.1.2 päästekeskuse tegevuspiirkonna ulatuses;

4.1.3 üleriigiliselt.

5. Hädaolukorra lahendamisel osalevate asutuste ja isikute ülesanded

5.1 Päästeasutus:

5.1.1 juhib hädaolukorra lahendamist ja teeb päästetööd;

5.1.2 määrab keeluala, ohuala, turvaala ja hoiatusala;

5.1.3 moodustab hädaolukorra lahendamise juhtimisstruktuurid ning otsustab teiste asutuste ja isikute kaasamise;

5.1.4 määrab hädaolukorra lahendamise juhtimisstruktuuri töökorralduse ning tagab juhtimisstruktuuri toimimise, sealhulgas selleks vajalikud sideskeemid ja – vahendid;

5.1.5 kaasab raudteeinfrastruktuuri ettevõtja hädaolukorra lahendamisse;

5.1.6 koordineerib hädaolukorra lahendamisel osalevate või hädaolukorra lahendamisega seotud asutuste ja isikute tegevusi;

5.1.7 koordineerib hädaolukorra lahendamiseks vajalike ressursside kaasamist ja kasutamist, sealhulgas tagab logistilise toe sündmuskohal (toitlustus, sanitaartingimused, hügieen, muu vajalik);

5.1.8 kogub ja analüüsib hädaolukorra lahendamiseks vajalikku teavet;

5.1.9 jälgib ja analüüsib hädaolukorra lahendamisega seotud sündmuste arengut;

5.1.10 koondab koostöös teiste asutuste ja juriidiliste isikutega hinnangud hädaolukorra mõjudest elutähtsatele teenustele;

5.1.11 korraldab hädaolukorra lahendamisel osalevate või hädaolukorra lahendamisega seotud asutuste ja isikute teabevahetust, sealhulgas korraldades sidepidamise sündmuskohal;

5.1.12 korraldab koostööd välisriikide ja rahvusvaheliste organisatsioonidega hädaolukorra lahendamiseks seotud küsimustes;

5.1.13 korraldab koostööd omavalitsusüksustega hädaolukorra lahendamisel;

5.1.14 nõustab omavalitsusüksusi elanikkonna kaitse korraldamisel;

5.1.15 korraldab elanikkonna evakueerimist;

5.1.16 annab käitumisjuhiseid ja teavitab avalikkust hädaolukorra lahendamisest;

5.1.17 omab ülevaadet hädaolukorra lahendamisel kasutatavatest enda ning teiste asutuste ja isikute ressurssidest. Koostab selleks vastava ressursikataloogi, kus on ülevaade asjaomaste asutuste ja isikute tehnilistest ressurssidest koos personali kontaktandmetega ning uuendab ressursikataloogi vähemalt üks kord aastas.

5.2 Politseiasutus:

5.2.1 ennetab, selgitab välja, tõrjub ja kõrvaldab avalikku korda ähvardavat ohtu hädaolukorra lahendamisel;

5.2.2 korraldab rongiõnnetusest mõjutatud inimeste üle arvestuse pidamist;

5.2.3 reguleerib maanteeliiklust;

5.2.4 kaitseb sündmuskohal olevat ja rongiõnnetusega seotud inimeste vara;

5.2.5 osaleb hoiatusalal inimeste teavitamise, hoiatamise ning evakueerimise läbiviimisel;

5.2.6 tagab rongiõnnetuse mittekannatanute-, hukkunute-, evakueeritute- ja varade kogumispunkti tegevuse;

5.2.7 tagab sündmuskoha juurdesõidutee, kontrollpunkti, tehnika kogunemispunkti, väljasõidutee, transpordivahetuspunkti ja õhusõiduki maandumispunkti tegevuse.

5.3 Terviseamet:

5.3.1 koordineerib vajadusel hädaolukorra lahendamisel osalevate või hädaolukorra lahendamiseks seotud tervishoiuteenuseosutajate tegevust;

5.3.2 koordineerib vajadusel hädaolukorra lahendamiseks vajalike täiendavate tervishoiu ressursside kaasamist.

5.4 Raudteefrastruktuuri ettevõtja likvideerib rongiõnnetuse tagajärjed, teostab rongiõnnetusele eelneva keskkonnaseisundi taastamistööd ja taastab võimalikult kiiresti raudteeliiklust.

5.5 Tehnilise Järelevalve Amet nõustab päästeasutust hädaolukorra lahendamise küsimustes.

5.6 Keskkonnaamet:

5.6.1 nõustab päästeasutust käitumisjuhiste andmisel ja hädaolukorra lahendamisel;

5.6.2 osaleb vajadusel keskkonnakahju tuvastamisel.

5.7 Keskkonnainspeksioon:

5.7.1 viib oma pädevuse piires läbi menetlustoimingud reostuse põhjuste ja ulatuse ning kaasneva keskkonnakahju või selle ohu selgitamiseks;

5.7.2 kaasab vajadusel asjassepuutuvaid asutusi ja isikuid reostuse olemuse ja mõju selgitamiseks;

5.7.3 nõustab oma pädevuse piires sündmuskohal päästeasutust hädaolukorra lahendamise küsimustes.

5.8 Eesti Keskkonnauuringute Keskus OÜ pakub Eesti õhukvaliteedi hindamisega seotud teenuseid.

5.9 Tervishoiuteenuse osutajad tagavad kannatanutele vajalike tervishoiuteenuste osutamise.

5.10 Omavalitsusüksus:

5.10.1 nõustab kohalike olude osas päästeasutust;

5.10.2 abistab päästeasutust hädaolukorra lahendamisel;

5.10.3 osaleb evakueerimise läbiviimisel;

5.10.4 tagab evakueeritute transpordi ja paigutamise s.h. olmetingimused ja toitlustamise;

5.10.5 koondab ja annab regulaarselt päästeasutusele infot oma haldusterritooriumil hädaolukorra seaduse § 34 lõikes 9 sätestatud elutähtsate teenuste toimepidevuse seisust.

5.11 Elutähtsa teenuse osutajad rakendavad meetmeid teenuse osalise või täieliku katkestuse tagajärgede leevendamiseks ning teenuse osutamise osalise või täieliku katkestuse korral elutähtsa teenuse toimepidevuse taastamiseks, juhindudes teenuse toimepidevuse plaanist.

5.12 Teistes õigusaktides sätestatud riigi ja kohaliku omavalitsuse asutuste ja isikute pädevused ja volitused kehtivad ka hädaolukorra lahendamisel.

6. Hädaolukorra lahendamisel osalevate asutuste ja isikute teabevahetuse korraldus

6.1 Hädaolukorrast teavitavad Siseministeeriumi teabe- ja analüüsiosakonda päästeasutus ning Tehnilise Järelevalve Amet.

6.2 Siseministeeriumi teabe- ja analüüsiosakond edastab saadud teabe hädaolukorrast viivitamata telefoni või muu sidevahendi teel:

6.2.1 Vabariigi Valitsuse kriisikomisjoni esimehele, tema äraolekul Vabariigi Valitsuse kriisikomisjoni esimehe asetäitjale;

6.2.2 Vabariigi Valitsuse kriisikomisjoni esimehe, tema äraolekul Vabariigi Valitsuse kriisikomisjoni esimehe asetäitja korraldusel kriisikomisjoni liikmetele;

6.2.3 Vabariigi Valitsuse kriisikomisjoni esimehe, tema äraolekul Vabariigi Valitsuse kriisikomisjoni esimehe asetäitja korraldusel teistele asjassepuutuvatele ametiisikutele, asutustele ja juriidilistele isikutele;

6.2.4 Päästeametile (juhul, kui info esitaja ei ole Päästeamet);

6.2.5 Keskkonna-, Majandus- ja Kommunikatsiooni- ning Sotsiaalministeeriumile.

6.3 Hädaolukorra lahendamisel osalevate asutuste ja isikute vahelist teabevahetust hädaolukorra lahendamise ajal koordineerib päästeasutus.

6.4 Päästeasutus korraldab hädaolukorra lahendamisel osalevate asutuste või isikute teabevahetust:

6.4.1 Vabariigi Valitsuse kriisikomisjonis;

6.4.2 regionaalses kriisikomisjonis;

6.4.3 kohaliku omavalitsuse kriisikomisjonis;

6.4.4 hädaolukorra lahendamise juhtimisstruktuuris;

6.4.5 hädaolukorra lahendamisega seotud asutuste ja isikute vahel.

6.5 Elutähtsa teenuse osutaja teavitab elutähtsa teenuse osalisest või täielikust katkemisest päästeasutust.

7. Avalikkuse teavitamise korraldus

7.1 Avalikkust teavitab rongiõnnetusest ning hädaolukorra lahendamise eest vastutav asutus.

7.2 Elutähtsa teenuse osalistest või täielikest katkestustest teavitab avalikkust elutähtsa teenuse osutaja.

7.3 Avalikkuse teavitamisel on vajalik kindlustada järgneva teabe kättesaadavus:

7.3.1 ülevaade hädaolukorrast ja kahjustatud piirkondadest;

7.3.2 info tegevustest elutähtsate teenuse taastamisel sh elutähtsa teenuse võimalik katkestuse piirkond, käitumisjuhised katkestuse korral ja taasteaeg;

7.3.3 info hädaolukorra lahendamise seotud asutustest ja isikutest;

7.3.4 käitumisjuhised ohuolukorras tegutsemiseks;

7.3.5 hädaolukorra kohta info jagamise viisid.

7.4 Avalikkuse teavitamisel on vajalik tagada:

7.4.1 väärinfo ja spekulatsioonide ümberlükkamine;

7.4.2 hädaolukorra kohta info jagamise viisidest teavitamine.

7.5 Kommunikatsiooniplaani avalikkuse teavitamise korraldamiseks koostab koostöös hädaolukorra lahendamisele kaasatavate asutustega päästeasutus. Kommunikatsiooniplaani koostamist nõustab valitsuse kommunikatsioonibüroo. Kommunikatsiooniplaani kinnitab hädaolukorra lahendamist juhtiv asutus. Kommunikatsiooniplaan on enne selle kehtestamist heaks kiidetud Vabariigi Valitsuse kriisikomisjoni kriisikommunikatsiooni töögrupi juhi poolt.

8. Rahvusvahelise koostöö korraldus hädaolukorra lahendamisel

8.1 Hädaolukorra lahendamiseks vajaliku rahvusvahelise abi kaasamise õigus on Vabariigi Valitsusel, kes tugineb otsuse langetamisel Vabariigi Valitsuse kriisikomisjoni ettepanekule rahvusvahelise abi kaasamise osas.

8.2 Vabariigi Valitsus võib välislepingu alusel volitada Päästeametit taotlema hädaolukorra lahendamiseks vajalikku rahvusvahelist abi.

8.3 Rahvusvahelise abi taotlus esitatakse kas otse välisriigile või rahvusvahelisele organisatsioonile.

8.4 Rahvusvahelist koostööd hädaolukorra lahendamisel osalevate välisriikide, sealhulgas välisriikide välisesindustega Eesti Vabariigis ja rahvusvaheliste organisatsioonidega, sealhulgas nende esindustega Eesti Vabariigis korraldab Päästeamet, teavitades rahvusvahelisest koostööst Siseministeeriumi ja Välisministeeriumi.

9. Kulude hüvitamise korraldus

9.1. Esmase kulude katteallikana nähakse ette hädaolukorra lahendamisel osalevate asutuste eelarvelised vahendid.

9.2. Tervishoiuteenuse osutajatele kaetakse tervishoiuteenuse osutamise kulud ravikindlustuse eelarvest või riigieelarves vältimatu abi osutamiseks ettenähtud vahenditest.

9. 3. Vahendite mittepiisavusel või puudumisel esitatakse taotlus kulude katmiseks Vabariigi Valitsuse reservist vastavalt Vabariigi Valitsuse reservist raha eraldamise ja selle kasutamise korrale.

10. Evakueerimise korraldus

10.1 Evakueerimise otsuse teeb päästeasutus. Päästeasutus võib evakueerimise otsuse anda soovituslikuna või viibimiskeelu kehtestamisega kohas, kus toimub päästetöö või demineerimistöö.

10.2 Elanike evakueerimist korraldab päästeasutus vastavalt Päästeameti peadirektori kinnitatud evakueerimise juhendile.